

NFT и криптовалуте

Вања Полак, Давид Ћурувија, Милан Манојловић,
Страхиња Степановић

Техничко и научно писање

4. децембар 2022.

САДРЖАЈ

- Увод
- Историја NFT-а и криптовалута
- Популарност NFT-а и криптовалута
- Безбедност и трансакције NFT-а и криптовалута
- Закључак

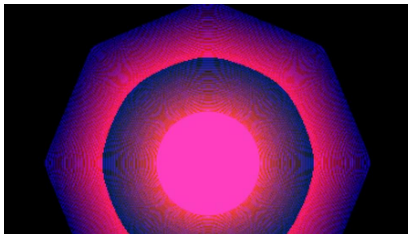
Шта је NFT, а шта криптовалута?

- NFT (eng. non-fungible tokens) су незаменљиви токени који омогућавају да се разна уметничка дела на различитим медијима и сајтовима продају путем механизма дигиталне трговине.
- *Blockchain* је база података која се не налази на једном месту, већ је чине мање базе (блокови) које су међусобно дигитално повезане, а које садрже информације о дигиталним трансакцијама било које врсте.
- За разлику од криптовалута као што је нпр. *Bitcoin*, NFT токени су уникатни и самим тим незаменљиви.
- Криптовалута је облик дигиталне имовине која се користи као средство размене користећи криптографију као начин обезбеђивања сигурности трансакција.

ИСТОРИЈА NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Историја NFT-а

- *Quantum*, Кевин Мекој и Анид Даш, 2014. Приказан је на Слици 1.
- *Etheria*, демонстриран на конференцији DEVCON 1 у Лондону, октобар 2015.

Слика: Први NFT - Quantum

ИСТОРИЈА NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Историја криптовалута

- 1983. - Дејвид Чаум - *ecash*
- Касније, 1995. године - *Digicash* [1]
- 2009. - Сатоши Накамото - *Bitcoin* [4]
- 2011. - *Litecoin* - веће програмирано ограничење и краће време стварања блок-ланца
- 2012. - *Ripple*, лакше се конвертује у односу на остале криптовалуте
- 2015. - *Ethereum* - „паметни уговори“ који садрже механизме за повраћај новца ако једна страна прекрши споразум
- Криптовалута са бизарном прошлошћу - *Coinye* - 2013.

ИСТОРИЈА NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Популарност NFT-а и криптовалута

- Тренд прављења NFT-ова почиње 2017. са блок-ланац игрицом "Crypto-Kitties".
- Највећи скок популарности дешава се у јануару 2021. године.
- Талас популарности из 2021. привлачи популарне личности (Снуп Дог, Стив Аоки, Џими Фелон), што још више доприноси популарности. [2]

БЕЗБЕДНОСТ NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Шта је то приватни кључ и за шта се користи?

- NFT се заједно са криптовалутама најчешће складишти на нечему што се зове дигитални блок-ланац (eng. Digital Blockchain).
- Када корисник купи NFT, он добија приватни кључ који може да складишти у дигиталном новчанику (све док тај новчаник подржава NFT).
- Овај приватни кључ је неопходан за приступ и пренос NFT на друго место и треба га чувати у тајности у сваком тренутку.

БЕЗБЕДНОСТ NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Рањивост у NFT и криптоиндустрији

- Постоје две кључне информације којима ће сајбер криминалац покушати да приступи како би украо NFT или криптовалуте: приватни кључ и почетна фраза.
- NFT/криптовалута се не може нигде преместити без коришћења приватног кључа, јер то кориснику омогућава да потврди да је он извршио трансакцију.
- Највећи губитак у историји биткоина десио се у фебруару 2014, када је Mt. Gox [3], тржиште биткоина у Токију, изгубило 850.000 BTC, што је укупно износило 474 милиона долара у то време.

БЕЗБЕДНОСТ NFT-А И КРИПТОВАЛУТА

Како се одбранити од напада на NFT и криптотржишту

- Најважнији метод одбране је коришћење виртуелне приватне мреже (eng. VPN) ради шифровања и анонимизовања трансакција.
- Неопходно је добро се информисати и истражити о криптоиндустрији пре него што се уложи у NFT пројекат. Пожељно је проверити профил и историју оснивача пројекта пре улагања.
- Никада не треба делити своју почетну фразу или податке за пријаву ни са ким или на било ком сајту.
- Трговина је пожељна само на познатим, провереним NFT тржиштима, уз коришћење сигурног дигиталног новчаника.
- Ради обезбеђивања додатне сигурности криптоновчаника, треба користити двофакторну аутентификацију.

ЛИТЕРАТУРА

Waleed Abrar.

Untraceable electronic cash with digicash, 1990.

Lennart Ante.

The non-fungible token (nft) market and its relationship with bitcoin and ethereum.

FinTech, 1(3):216–224, 2022.

Sandeep Rao.

Mt. gox—the fall of a giant.

Understanding cryptocurrency fraud: The challenges and headwinds to regulate digital currencies, 2:71, 2021.

Björn Segendorf.

What is bitcoin.

Sveriges Riksbank Economic Review, 2014:2–71, 2014.

[T2A]fontenc 10/ 11

Хвала на пажњи!